

УДК 808.26-311

А. В. Кавалёва

ЛЕКСІКА-СЕМАНТЫЧНЫЯ АСАБЛІВАСЦІ БЕЛАРУСКІХ АЙКОНІМАЎ-ПЕРАЙМЕНАВАННЯЎ САВЕЦКАГА ПЕРЫЯДУ АПЕЛЯТЫЎНАГА ПАХОДЖАННЯ

Уводзіны

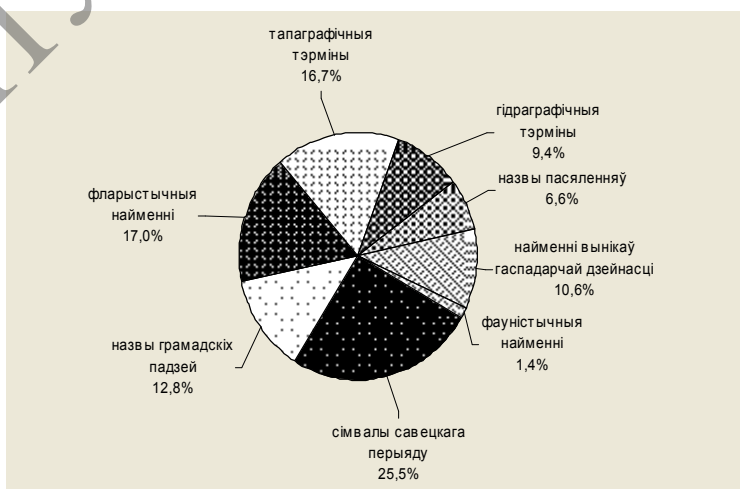
Тапанімічныя адзінкі з'яўляюцца крыніцай разнастайнай лінгвістычнай і экстралінгвістычнай інфармацыі аб дэнаце, у іх адлюстроўваюцца шматлікія гістарычныя, культуралагічныя, грамадскія падзеі. Аднак у працэсе функцыянавання ў сацыуме па розных прычынах адбываецца знікненне онімаў, з'яўляюцца новыя адзінкі, адбываюцца працэсы рэнамінацыі ранейшых онімаў. Адзначым, што перайменаванні былі вядомы са старажытнасці, яны мелі месца ў кожны гістарычны перыяд (напр., *Царград* → *Новы Рым* → *Констанцінопаль* → *Стамбул*, *Нікалаеў* → *Каралін* → *Ельск*, *Крутагор'е* → *Койданава* → *Дзяржынск*). Значны размах гэтая з'ява дасягнула ў беларускай айканіміі ў 30-я і 60-я гады ХХ стагоддзя, яна была выклікана зменай дзяржаўнага ладу, новымі рэаліямі. Ідэалагічны падыход да анамастычных адзінак прывёў да з'яўлення тапонімаў-мемаратываў (*Калініна*), вытворчых найменняў (*Меліярацыйная*), назваў-сімвалаў (*Акіябр*) і інш. [1, 154]. На думку некаторых даследчыкаў, прычынамі замен вялікай колькасці арыгінальных айконімаў былі немілагучныя ці абразлівыя сэнсавыя адценні некаторых адзінак (*Хапаны*), магчымая іх сувязь з рэлігіяй (*Папоўка*), з былымі сацыяльнымі адносінамі (*Панскі Двор*), былым дзяржаўным ладам (*Цараўцы*), этнонімамі (*Вялікія Ляхі*) і інш. [2], [3].

З'ява перайменавання ў ХХ стагоддзі была тыповай і для іншых краін – у Расіі гэтыя працэсы разглядаліся ў працах А. Суляранскай [1], С. Нікіціна [4], Я. Паспелава [5], Э. Мурзаева [5] і інш.; ва Украіне – Я. Оціна [7], Дз. Бучко [8] і інш.; у Арменіі – А. Сапарова [9]; у Славакіі – Шт. Крыштофа [10]. Беларускія айконімы-перайменаванні яшчэ не былі аб'ектам усебаковага і комплекснага даследавання, хаця на іх звярталі ўвагу ў сваіх працах В. Лемцюгова [11], [12], Л. Лыч [13], Г. Мезенка [3], Я. Рапановіч [14], В. Шур [2] і інш. Гэтая з'ява выклікае цікавасць і таму, што спрыяе выяўленню лексічных і словаўтваральных адметнасцей адзінак-наватвораў, іх прадуктыўнасці і спецыфічнага функцыянавання ў традыцыйным тапанімічным ландшафце рэгіёнаў і краіны.

Вынікі даследавання і іх абмеркаванне

Мэта нашага артыкула – разгледзець лексіка-семантычны аспект апапелятыўных айконімаў-перайменаванняў. З розных крыніц намі выяўлена амаль 700 намінацый, якія ўзыходзяць да апелятываў:

- сімвалаў савецкага перыяду тыпу *Зорка*;
- назваў грамадскіх падзей тыпу *Першае Мая*;
- фларыстычных найменняў тыпу *Грушаўка*;
- фауністычных найменняў тыпу *Салаўінае*;
- тапаграфічных тэрмінаў тыпу *Загорная*;
- гідраграфічных тэрмінаў тыпу *Прырэчча*;
- назваў пасяленняў тыпу *Новы Пасёлак*;
- найменняў вынікаў гаспадарчай дзейнасці тыпу *Зернавая*.

Дыяграма 1 – Лексіка-семантычныя групы айконімаў-перайменаванняў ХХ ст.

Як паказвае дыяграма, найбольшую семантычную групу ў колькасных адносінах (25,5%) складаюць айконімы, якія ўтвораны ад апелятываў-сімвалаў таго перыяду. Матывавальнымі асновамі ў такіх адзінках выступаюць абстрактныя субстантывы тыпу *свабода* – «адсутнасць палітычнага і эканамічнага прыгнёту», *прагрэс* – «рух наперад, пераход на больш высокую ступень у развіцці», *авангард* – «найбольш свядомая, вядучая частка якой-небудзь грамадскай групы», якія з’яўляліся грамадска-палітычнымі тэрмінамі савецкага часу. Частка іх нярэдка замацоўвалася ў тапаніміцы без усялякіх змен: *Свабода* (да 1964 г. *Гаруны*, Гар.), *Авангард* (да 1937 г. *Камуна*, Кал.), *Прагрэс* (да 1964 г. *Ліхадзеі*, Слуц.). У якасці тапаасноў для перайменаванняў выкарыстоўваліся і субстантывы, якія абазначалі рэвалюцыйныя сімвалы ці паняцці тыпу *іскра* – «пачатак, прабліск»: *Іскра* (да 1964 г. *Бардзюлі* Віц.; да 1959 г. *Карчагоўка*, Красн.); *знамя* (бел. адпаведнік *сцяг*) – «умацаванае на дрэўку палотнішча рознай формы; ідэя, якая служыць асновай адзінства»: *Знаменка* (да 1969 г. *Падонкі*, Лаг.; да 1964 г. *Дурычы*, Бр.; да 1964 г. *Кабылянка*, Асіп.); *зорка* – «геаметрычная фігура з востраканцовымі выступамі»: *Зорка* (да 1939 г. *Старцы*, Верхн.). Апелятывы *зара* – «пачатак, зараджэнне чаго-небудзь», *свет* (бел. адпаведнік *святло*) – «крыніца і прыстасаванне для асвятлення чаго-небудзь» з рознымі тапафармантамі (-*ач*, -*ка* і інш.) таксама сімвалізавалі ў новых назвах абнаўленне жыцця, новую эпоху: *Зара* (да 1957 г. *Смольна*, Верхн.; да 1969 г. *Трыхвосці*, Ашм.), *Светач* (да 1969 г. *Шалудзькі*, Сморг.; да 1964 г. *Какаль*, Светл.; да 1964 г. *Горач*, Бяр.). Назвы, што абазначаюць ідэалагічныя паняцці і арганізацыі таго часу, таксама выступаюць у якасці апелятываў: *Бальшавік* (да 1950 г. *Пасёлак № 1, 2, 3, 4 торфазавода «Бальшавік»*, Гом.), *Камсамольск* (да 1935 г. *Дзюрдзеў*, Рэч.), *Камсамольскі* (да 1950 г. *Байдак*, Бых.) і інш.

Адзначым, што сярод назваў-сімвалаў зафіксаваны паўторы, так, тапаасновы *свет* і *рассвет* утвараюць па 10 і 8 адзінак суадносна.

Высокай частотнасцю вызначаліся айконімы-перайменаванні з кампанентамі «чырвоны» і «новы», якія ў большасці ўспрымаюцца як устойлівыя спалучэнні з выразнай ідэалагічнай канатацыяй. Як прасачыла В. Лемцюгова, беларускую тапанімічную сістэму «літаральна запаланілі назвы з асновамі або кампанентамі “красн-ы, чырвон-ы”»: толькі ў адной Гомельскай вобласці больш за семдзсят тапонімаў з гэтымі азначэннямі [12, 12]. Яны ўжываліся пераважна з апелятывамі тыпу *жыццё* – «існаванне ў развіцці», *свет*, *лад* – «уклад жыцця, сэнс жыцця» і ўзнёсла адлюстроўвалі змены ў грамадстве, новыя рэаліі: *Новае Жыццё* (да 1930 г. *Дубенск*, Б-К.), *Новы Свет* (да 1969 г. *Бычкі*, Іў.), *Новы Лад* (да 1939 г. *Страшчын*, Верхн.), *Чырвоны Усход* (да 1964 г. *Шаламы I*, Слаўг.). Каларатыў «чырвоны» дадаваўся і да апелятываў-сімвалаў і ідэалаў таго часу: *Чырвеная Зорка* (да 1969 г. *Радзівілімонты*, Клец.), *Чырвоны Сцяг* (да 1924 г. *Хаткі*, Добр.). У некаторых выпадках атрыбутывы «чырвоны» і «новы» замянялі толькі першы кампанент: *Крыжовы Лог* (да 1964 г., Добр.) → *Чырвоны Лог*; *Калонія Папіна* (да 1964 г., Драг.) → *Новая Папіна*, а таксама дадаваліся да існуючых айконімаў па мадэлі «ад’ектыў + субстантыў»: *Пільшчык* → *Чырвоны Пільшчык* (з 1928 г., Ельск.); *Болецк* → *Новы Болецк* (з 1927 г., Гар.).

Да назваў-сімвалаў можна аднесці і найменні са станоўчай канатацыяй (найменні-пажаданні) тыпу *вясёлы* – «поўны радасці, жыццярадасны»: *Вясёлы* (да 1959 г. *Прытыкі*, Пух.); *мілавідная* – «з прыемным на выгляд тварам, прывабная»: *Мілавідная* (да 1969 г. *Быкі*, Вор.); *дзіўная* – «якая выклікае здзіўленне, незвычайная»: *Дзіўная* (да 1969 г. *Гарадзец*, Шарк.). Такія адзінкі, на думку тагачасных кіраўнікоў, стваралі аптымістычны настрой, нагадвалі пра новы лад жыцця, але, на жаль, не выконвалі асноўную анамастычную функцыю – выдзялення аб’екта з шэрагу падобных.

У якасці матывавальных асноў для 12,8% онімаў выступаюць назвы грамадскіх падзей і святаў: Міжнародны дзень працоўных *Першае Мая* – *Першамай* (да 1964 г. *Плевакі*, Дзярж.); *Майск* (да 1964 г. *Панскае*, Кр.); *Майская* (да 1941 г. *Бізюкі*, Мсцісл.); *Першамайскі* (да 1948 г. *Капчыца*, Кар.), айконім *Першамайка* двойчы зафіксаваны ў Рэчыцкім раёне, што ўносіць пэўную блытаніну падчас ужывання гэтых адзінак. Апелятыў *кастрычнік* (*акцябр*) як назва месяца, калі адбылася Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя, выкарыстаны ў шматлікіх перайменаваннях (тапааснова *кастрычнік* засведчана ў 8 адзінках, *акцябр* – у 12): *Кастрычнік* (да 1918 г. *Ламское*, Кр.); *Акцябр* (да 1964 г. *Старчыцы*, Сал.); *Кастрычніцкая* (да 1964 г. *Кабылле*, Віл.). Лексемы *перамога* – «поспех у змаганні (вайне, баі)», *партызан* – «удзельнік

узброенай барацьбы, якая вядзецца атрадамі народных мас на акупаванай тэрыторыі», *мір* – «адсугнасць вайны; суіснаванне дзяржаў і народаў у згодзе між сабой» адлюстраваліся ў такіх адзінках, як *Перамога* (да 1937 г. *Шалухоўка*, Ветк.); *Пабеда* (да 1918 г. *Пагост*, Шум.), *Пераможца* (да 1964 г. *Сморкава*, Віл.); *Партызанаўка* (да 1964 г. *Пляшкі*, Сл.); *Мірная* (да 1964 г. *Худзяні*, Віц.), апошняя назва тройчы засведчана ў межах Гомельскай вобласці.

Перайменаванні, якія ўтвораны ад флоралексем, складаюць 17,0%. Прадуктыўнымі з’яўляюцца наватворы з апелятывамі *маліна* – «кустовая ягадная расліна»: *Малінаўка* (да 1964 г. *Бязносенкі*, Гар.), *Малінавая* (да 1964 г. *Свінка*, Сморг.); *бязроза* – «лісцёвае дрэва сямейства бярозавых з белай карой»: *Бязрозаўка* (да 1966 г. *Палякі*, Рас.); *вішня* – «садова-ягаднае дрэва сямейства ружакветных з цёмна-чырвонымі костачкавымі пладамі»: *Вішнёвая* (да 1964 г. *Клюндзеўка*, Бар.), *Вішнявец* (да 1964 г. *Гнойніца*, Гр.); *каліна* – «кустовая расліна сямейства брумелевых з белымі кветкамі і чырвонымі горкімі ягадамі»: *Калінаўка* (да 1945 г. *Кабылле*, Дубр.), *Калінавая* (да 1964 г. *Блошнікі*, Мёр.); *арэх* – «дрэва або куст, на якім растуць плады ў выглядзе ядра ў цвёрдай шкарлупцы»: *Арэхаўка* (да 1969 г. *Нараты*, Сморг.); *груша* – «фруктовае дрэва сямейства ружакветных з сакавітымі салодкімі пладамі ў форме акруглага конуса»: *Грушаўка* (да 1964 г. *Більдзейкі*, Кам.); *клён* – «дрэвавае або кустовая расліна сямейства кляновых»: *Клёнаўка* (да 1964 г. *Скаблы*, Гар.); *сасна* (бел. сінонім-адпаведнік *хвоя*) – «вечназялёнае дрэва сямейства хваёвых»: *Сасновая* (да 1964 г. *Жарабілавічы*, Б.). Спарадычна сустракаюцца тапаасновы *рабіна* – «дрэва сямейства ружакветных, на якім гронкамі растуць аранжава-чырвоныя плады»: *Рабінаўка* (да 1964 г. *Папоўчычына*, Пол.); рускі адпаведнік ад бел. *рамонак* – «травяністая расліна сямейства складнакветных з адзіночнымі кветкамі, у якіх пясцікі звычайна белыя, а сярэдзіна – жоўтая»: *Рамашкіна* (да 1964 г. *Свіналуны*, Гар.), рускі адпаведнік ад бел. *бэз* – «дэкаратыўная расліна сямейства маслінавых з блакітна-ліловымі кветкамі, якія ўтвараюць вялікія суквецці»: *Сірэнэўка* (да 1964 г. *Калонія Равіны*, Драг.). Улічваючы вялікую частотнасць такіх онімаў (так, лексема *вішня* з рознымі тапафармантамі прадстаўлена ў 15 адзінках, *каліна* – 13, *сасна* – 12, *маліна* – 9, якія нават часам зафіксаваны і ў межах адной вобласці), нельга не пагадзіцца з думкай Г. Мезенка, што шматлікая і «празмерная “фларызацыя” і абстрагаванне айканімікона прыводзіць да страты арыентуючай функцыі» такіх адзінак [3, 41]. Даследуючы тапанімію Крыма, А. Супяранская таксама звяртала ўвагу на прадуктыўнасць аднолькавых ці падобных найменняў (шматлікія *Вішнёвыя*, *Вінаградныя* і інш.), што, безумоўна, ускладняе іх функцыянаванне [15, 232].

Адзінкі, што ўзыходзяць да фаўністычных апелятываў, складаюць 1,4% – *сокал* «драпежная птушка сямейства сакаліных»: *Сокал* (да 1961 г. *Амерыка*, Кругл.), *салавей* – «маленькая пеўчая птушка атрада вераб’іных»: *Салаўёўка* (да 1969 г. *Тараканаўка*, Лаг.) і інш.

Значную групу складаюць перайменаванні, што апелятывамі ўзыходзяць да тапаграфічных тэрмінаў, якія абазначаюць характар расліннасці – *дуброва* «невялікі лісцёвы лес»: *Дуброва* (да 1965 г. *Бубалі II*, Шум.); *луг* – «сенажаць, пераважна заліўная, пакрытая шматгадовай травяністай расліннасцю»: *Луговая* (да 1969 г. *Хвасты*, Іў.); *лес* – «масіў зямлі, зарослы дрэвамі»: *Лясная* (да 1964 г. *Пузава*, Віл.); *Прылессе* (да 1964 г. *Царковішча*, Тал.); *бор* – «стары густы сасновы лес, які расце на высокім месцы»: *Зялёны Бор* (да 1964 г. *Гадзень*, Сал.); асаблівасці рэльефу – *гара* «участак зямной паверхні, які высока ўзнімаецца над мясцовасцю»: *Горная* (да 1964 г. *Дзіракі*, Віл.); *Загорная* (да 1964 г. *Вялікая Балвань*, Клец.); месцазнаходжанне аб’екта ў прасторы: *Паўднёвы* (да 1964 г. *Нехацяўка*, Гом.); *Дальняя* (да 1964 г. *Брак*, Слаўг.) і інш.

Шырока ўжывальнымі (9,4%) у якасці ўтваральных асноў такіх наватвораў з’яўляюцца гідраграфічныя тэрміны і звязаныя з імі паняцці тыпу *возера* – «запоўненае вадой прыроднае паглыбленне сушы, замкнутае ў сваіх берагах»: *Азёрная* (да 1964 г. *Мужычок*, Хоц.); *крыніца* – «натуральны выхад падземных вод на паверхню зямлі»: *Крыніцы* (да 1969 г. *Дзякі*, Ваўк.); *рака* – «прыродны вадаём, які пастаянна цячэ па пракладзеным вадой рэчышчы»: *Зарэчная* (да 1964 г. *Пярхайлы*, Вал.); *ручай* – «невялікі вадзяны паток, утвораны выходам на паверхню падземных вод»: *Сярэбраны Ручай* (да 1937 г. *Круты Роў*, Крыч.) і інш. У межах Гарадоцкага раёна сустракаюцца два айканімы-перайменаванні *Прудок*.

У якасці апелятываў зафіксаваны таксама субстантывы, што абазначаюць назвы пасяленняў – *пасёлак* «населены пункт гарадскога тыпу»: *Чырвоны Пасёлак* (да 1938 г. *Пагосцішча*, Лёзн.);

сяло – «любы населены пункт негарадскога тыпу»: *Роднае Сяло* (да 1964 г. *Дзяругі*, Сенненскі); *горад* – «буйны населены пункт»: *Загародная* (да 1964 г. *Зламышле*, Кам.) і інш.

Тапаасновамі для онімаў-перайменаванняў выступаюць і найменні, якія сведчаць аб гаспадарчай дзейнасці – *меліярацыя* «сістэма мерапрыемстваў, накіраваных на паляпшэнне зямель шляхам асушэння»: *Меліярацыйная* (да 1969 г. *Пусташы*, Пол.); *зерне* – «дробны плод, семя злакаў»: *Зернавая* (да 1964 г. *Бяднішкі*, Клец.); *ураджай* – «колькасць збожжа, пладоў, траў, ягад, якая ўрадзілася»: *Ураджайная* (да 1964 г. *Бабавозаўшчына*, Мін.); *сад* – «участак зямлі, засаджаны дрэвамі, кустамі і кветкамі»: *Садовая* (да 1964 г. *Фальварак*, Сенненскі) і інш.

Вывады

Такім чынам, у адзінках-перайменаваннях апелятыўнага паходжання тапаасновамі выступаюць ў сваёй большасці субстантывы, што абазначаюць сімвалы эпохі (*дружба*, *іскра*, *прагрэс*), значныя грамадскія падзеі (*Першае мая*, *Перамога*), фларыстычныя найменні (*бяроза*, *каліна*), гідраграфічныя і тапаграфічныя тэрміны (*возера*, *рака*, *гара*, *луг*) і інш. Характэрнымі прыкметамі перайменаванняў XX стагоддзя з'яўляюцца аднастайнасць тапаасноў, вялікая іх прадуктыўнасць нават у межах адной адміністрацыйнай адзінкі, непадпарадкаванне такіх наватвораў граматычным законам беларускай мовы, тапанімічным нормам і правілам, аб чым сведчаць шматлікія зафіксаваныя рускамоўныя апелятывы (*труд*, *набеда*, *акцябр*, *барба*, *звезда* і інш.).

Атрыманыя вынікі могуць быць выкарыстаны пры далейшым вывучэнні станаўлення і функцыянавання такіх анамастычных адзінак.

Спіс прынятых скарачэнняў

Акц. – Акцябрскі	Клец. – Клецкі
Асіп. – Асіповіцкі	Клім. – Клімавіцкі
Ашм. – Ашмянскі	Красн. – Краснапольскі
Б. – Баранавіцкі	Кр. – Крупскі
Бар. – Барысаўскі	Кругл. – Круглянскі
Бр. – Брэсцкі	Крыч. – Крычаўскі
Бых. – Быхаўскі	Лаг. – Лагойскі
Б-К. – Буда-Кашалёўскі	Лёзн. – Лёзненскі
Бяр. – Бярэзінскі	Мал. – Маладзечанскі
Вал. – Валожынскі	Мёр. – Мёрскі
Ваўк. – Ваўкавыскі	Мін. – Мінскі
Верхн. – Верхнядзвінскі	Мсцісл. – Мсціслаўскі
Ветк. – Веткаўскі	Нясв. – Нясвіжскі
Віл. – Вілейскі	Пол. – Полацкі
Віц. – Віцебскі	Пух. – Пухавіцкі
Вор. – Воранаўскі	Рас. – Расонскі
Гар. – Гарадоцкі	Рэч. – Рэчыцкі
Глыб. – Глыбоцкі	Сал. – Салігорскі
Гом. – Гомельскі	Светл. – Светлагорскі
Гр. – Гродзенскі	С. – Сенненскі
Дзярж. – Дзяржынскі	Сл. – Слоніmsкі
Добр. – Добрушскі	Слаўг. – Слаўгарадскі
Драг. – Драгічынскі	Слуц. – Слуцкі
Дубр. – Дубровенскі	Смарг. – Смаргонскі
Ельск. – Ельскі	Тал. – Талачынскі
Іў. – Іўеўскі	Хойн. – Хойніцкі
Кал. – Калінкавіцкі	Хоц. – Хоцімскі
Кам. – Камянецкі	Шарк. – Шаркаўшчынскі
Кар. – Карэліцкі	Шум. – Шумілінскі

Літаратура

1. Суперанская, А. В. Что такое топонимика? / А. В. Суперанская. – М. : Наука, 1984. – 182 с.
2. Шур, В. Беларускія ўласныя імёны: бел. антрапаніміка і тапаніміка : дапам. для настаўнікаў / В. Шур. – Мінск : Маст. літ., 1998. – 239 с.
3. Мезенко, А. М. Экологія топонимии и уроки переименований / А. М. Мезенко // Z badań nad współczesnymi językami wschodniosłowiańskimi i polskim / red. nauk. : В. Tichoniuk. – Zielona Góra, 2001. – С. 33–42.
4. Никитин, С. А. Лингвистические аспекты переименований географических объектов в России : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.21 / С. А. Никитин. – Москва, 2003. – 220 л.
5. Поспелов, Е. М. Переименования городов и сел в СССР / Е. М. Поспелов // Топонимика СССР / АН СССР, Моск. Филиал географического общества ; под ред. Е. М. Поспелова [и др.]. – М., 1990. – С. 54–73.
6. Мурзаев, Э. М. Топонимика и география / Э. М. Мурзаев. – М. : Наука, 1995. – 302 с.
7. Отин, Е. С. О некоторых явлениях в топонимии Донбасса советского периода / Е. С. Отин // Труды по языкознанию / Е. С. Отин. – Донецк, 2005. – С. 248–255.
8. Бучко, Дз. Радянська дійсність і ойконімійна система України / Дз. Бучко // Наукові записки Тернопільського педуніверситету. – Тернопіль, 2000. – Вип. 1 : Мовознавство. – С. 3–7.
9. Saparov, A. The alteration of place names and construction of national identity in Soviet Armenia / A. Saparov // Cahiers du monde russe, 2003. – Vol. 44, № 1. – P. 179–198.
10. Křištof, Š. O jedné skupině geografických názvov v SSR po roku 1945 / Š. Křištof // Onomastica. Pismo poświęcone nazewnictwu geograficznemu i osobowemu. – Wrocław-Warszawa-Kraków, 1982. – Rocznik XXVIII. – С. 71–90.
11. Лемцюгова, В. Роздум над лёсам і правапісам беларускіх уласных геаграфічных назваў / В. Лемцюгова // Звязда. – 2002. – 3–5 крас. – С. 4.
12. Гапоненка, І. А. Назвы населеных пунктаў Рэспублікі Беларусь: Мін. вобл. : нармат. давед. / І. А. Гапоненка, І. Л. Капылюў ; пад агул. рэд. В. П. Лемцюгавой. – Мінск : Тэхналогія, 2003. – 605 с.
13. Лыч, Л. М. Назвы зямлі беларускай / Л. М. Лыч. – Мінск : Універсітэцкае, 1994. – 128 с.
14. Рапановіч, Я. Новыя назвы населеных пунктаў Беларусі / Я. Рапановіч // Весці Акад. навук Беларускай ССР. Сер. грамадскіх навук. – 1982. – № 1. – С. 92–100.
15. Теория и методика ономастических исследований / А. В. Суперанская [и др.]; под общ. ред. А. П. Непокупного. – М. : Наука, 1986. – 256 с.
16. Тлумачальны слоўнік беларускай мовы : у 5 т. / рэдкал. : К. Атраховіч (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : БелСЭ, 1977–1984. – Т. 5.

Summary

The article deals with one of the actual problems in Belarusian onomastics – the alteration of the place names in the XXth century. The semantic groups of the renamed onyms of the appellative origin are analyzed. The most typical appellatives, which denote symbols of the Soviet period, social events, fauna and flora, hydrographical and topographical terms etc. are described in the article. It is stated that the majority of such renamed onyms is formed against the toponymic norms and rules.

Паступіў у рэдакцыю 23.05.07.